

BÆREKRAFTIG SKOGBRUK I NORGE

Norsk PEFC Skogstandard

Sertifisering
av norsk
bærekraftig tre

Når noe er PEFC-merket, vet du at råvaren eller produktet kommer fra bærekraftig forvaltet skog.

Foto: Hans Berggren / Johnér

NY NORSK PEFC SKOGSTANDARD

- ▲ PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification) er verdens største skogsertifiseringssystem. All norsk skog er i praksis PEFC sertifisert.
- ▲ Hvert femte år blir PEFC - standarden revidert for å sikre at den er oppdatert etter ny kunnskap og utvikling. Ny Norsk PEFC Skogstandard er gjeldende fra 1. mars 2023.
- ▲ Ny Norsk PEFC Skogstandard inneholder en rekke endringer. Det blir økt fokus på framtidsskogen sammen med skjerpa krav for å sikre artsmangfoldet og friluftslivet lokalt.
- ▲ Bak den nye skogstandarden står hele femten ulike nasjonale organisasjoner. Det gir styrke og legitimitet i arbeidet med å videreføre bærekraften i det norske skogbruket.
- ▲ PEFC sertifisering gir adgang til markedet som stiller krav til dokumentasjon av bærekraft. Med sporing av trevirke gjennom verdikjeden får kundene trygghet for at råvaren kommer fra bærekraftig skog.

HVA ER BÆREKRAFTIG SKOGBRUK?

Bærekraftig skogbruk handler om å finne helhetlige og balanserte løsninger mellom miljømessige, sosiale og økonomiske interesser.

PEFC jobber etter FN sine bærekraftsmål. For PEFC handler det først og fremst om samarbeid, klima, livet på land, helse samt ansvarlig konsum og produksjon.

Binder CO2 og lagrer karbon

Arena for friluftsliv

Naturlig, fornybart råstoff

Hjem for mer enn 26 000 arter

Lokale arbeidsplasser

Renser luft og vann

Verdi-skaping = 50 mrd

LITT HISTORIE

Bærekraftig skogbruk ble etablert som begrep på FN miljøkonferanse i Rio 1992. Dette ble fulgt opp av Ministerkonferansen for skog i Europe året etter. Skogsertifiseringene kom som frivillig, markedsbasert verktøy for å gjennomføre de politiske ambisjonene. PEFC ble etablert i 1999 av familie-skogbruket i Europa.

Norge var tidlig ute med å svare på behovet for nasjonal innsats på miljøutfordringene. I 1998 kom det til bred enighet mellom skogeiere, miljøbevegelsen og friluftlivssiden om Levende Skog standarden for bærekraftig skogbruk. Denne ble forløperen til den første versjonen av Norsk PEFC Skogstandard i 2000.

SAMMEN OM BÆREKRAFTIG SKOGBRUK

«Ny Norsk PEFC Skogstandard er resultat av et grundig og godt samarbeid gjennom to år mellom organisasjoner av skogeiere, industri, arbeidstakere, miljø og friluftsliv. Det er i sannhet et unikt og historisk partnerskap som vil styrke det bærekraftige skogbruket i Norge.»

- Thomas Husum, daglig leder PEFC Norge

Disse organisasjonene står bak ny Norsk PEFC Skogstandard:

- ▲ Fellesforbundet
- ▲ Friluftsrådernes Landsforbund
- ▲ Kvinner i skogbruket
- ▲ Maskinentreprenørenes Forbund (MEF)
- ▲ Miljøstiftelsen ZERO
- ▲ Natur og Ungdom
- ▲ Norges Skogeierforbund
- ▲ Norsk Friluftsliv
- ▲ NORSKOG
- ▲ Sabima
- ▲ Skognæringa Kyst
- ▲ Statskog
- ▲ Treforedlingsindustriens Bransjeforening
- ▲ Treindustrien
- ▲ WWF Verdens naturfond

NY NORSK PEFC SKOG- STANDARD

Viktigste endringer

- 5% av skogen skal avsettes til biologisk viktig områder (BVO) på alle eiendommer over 1500 da
- Kartfesting av nøkkelbiotoper vil omfatte alle eiendommer over 50 da (mot tidligere 100 da).
- Forsterkede krav til operativ planlegging og konsultasjon av miljødatabaser
- Økt vekt på friluftsliv i viktige friluftslivsområder gjennom bl.a. hogstformer og flatestørrelser
- Kantsoner til vann og vassdrag bredere enn 1 meter skal normalt stå urørt
- Utvidet og mer spesifiserte hensyn til hekkende fugl, reirplasser for rovfugl og ugler, samt store tiurleiker
- Tydeligere mål og tiltak for å øke andelen av lukket hogst og småflatehogst
- Behov for ungskogpleie skal vurderes og ungskogfelt skal følges opp for å sikre god vekst
- Strengere krav til markberedning for å begrense avflekingsareal
- Begrensning i bruk av utenlandske treslag og påskoging på nytt areal

Hva omfatter standarden

Norsk PEFC Skogstandard inneholder 30 kravpunkter om hvordan skogeiere skal drive og forvalte skogen. Kravpunktene er gruppert under:

- Forvalteransvar og planlegging
- Hogst og skogbrukstiltak
- Særskilte miljøverdier

OM FRAMTIDSSKOGEN

Storm, snøbrekk, billeangrep og brann er allerede kjente skadeårsaker i skogen. Endrede klimabetingelser vil stille ytterligere krav til skogen framover. Flerbruks-hensyn og usikkerhet om hva som vil være etterspurt i framtidig marked er andre faktorer som spiller inn.

Noen fellestrekk ved skog som møter framtidige utfordringer:

- 🌲 Sunn og frisk skog i god vekst
- 🌲 Variasjon i treslag og alder
- 🌲 Skog tilpasset lokale forhold

ØKT VEKT PÅ FRAMTIDS- SKOGEN

Ungskogpleie blir viktigere

Ett av viktigste tiltak for å gjøre skogen mer robust og livskraftig er å pleie skogen tidlig nok. Gjennom ungskogpleie tar vi bort uønskede trær og busker og gir mer plass til de trærne vi ønsker å satse på. Derfor er det i ny PEFC Skogstandard presisert at ungskogpleie alltid skal vurderes og ungskogfelt følges opp.

Fortsatt aktivt skogbruk

Den nye skogstandarden viderefører for øvrig alle viktige tiltak i et aktivt skogbruk selv om noen krav blir mer spesifisert. Det gjelder blant annet markberedning, gjødsling, bruk av utenlandske treslag. For flatehogst og frøtrestilling er det satt normale omløpstider for å indikere god ressursutnyttelse og karbonbinding.

SKOGEN ER RIK PÅ BIOLOGISK MANGFOLD

Flest arter lever i skogen

Det er stor naturlig variasjon i biodiversitet mellom ulike miljø. Skogen er landjordas mest biodiverse økosystem. I Norge lever ca. 26 000 kjente arter i skogen, tilsvarende 60% av alle registrerte arter i landet. Det er flest arter av insekter, sopp og lav. Til sammenlikning er 1330 truede arter skoglevende, noe som tilsvarer 48% av alle truede arter i Norge. (Kilde: Artsdatabanken)

Positiv utvikling i livsgrunnet

Offentlig kartlegging viser at utviklingen går i riktig retning på en rekke viktige indikatorer. Død ved har vist stigende volum helt siden PEFC sertifiseringen kom på 1990-tallet, og utviklingen gjelder alle regioner og treslag. Arealet av gammel skog er også jevnt økende over hele landet, og det blir mer biologisk viktige områder og kantsoner mot myr, vann og vassdrag. (Kilde: NIBIO)

I Norsk PEFC Skogstandard er det en rekke hensyn for å ta vare på artsmangfoldet. De viktigste er:

- ▲ Avsetting av areal til nøkkelbiotoper og biologisk viktige områder (BVO)
- ▲ Gjensetting av livsløpstrær og stående og liggende døde trær
- ▲ Særskilte hensyn til rovfugl og ugler, tiurleik og hekkende fugl
- ▲ Kantsoner som beskyttelse mot vann, vassdrag, myr og sumpområder
- ▲ Treslagsfordeling som inkluderer et betydelig lauvtreinnslag

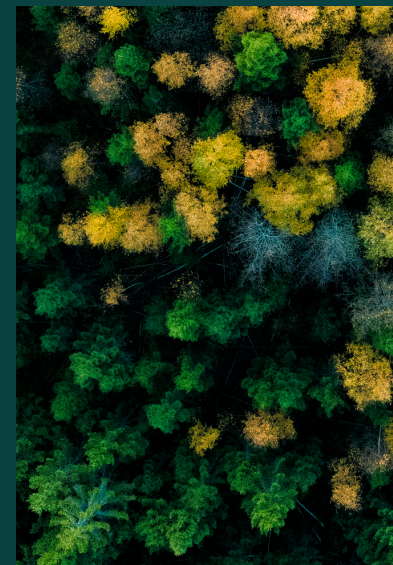
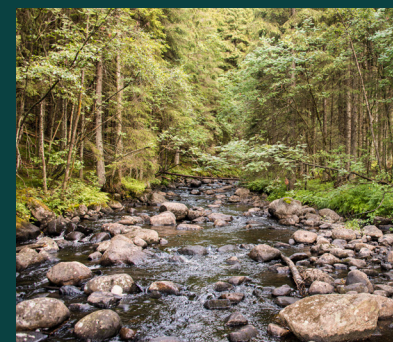

Foto: Hans Berggren / Johnér

Foto: Lars S. Geiler / NIBIO

SKOGEN ER VIKTIG ARENA FOR FRILUFTSLIV OG NATUROPPLEVELSE

Norsk PEFC Skogstandard setter krav om særlig hensyn i viktige friluftslivsområder blant annet gjennom valg av hogstform og flatestørrelser. Kjørspor skal unngås og kvist skal ryddes bort fra stier og skiløyper etter hogst. Skogeier skal også bidra til løsninger for tilrettelegging dersom dette ikke kolliderer med viktige næringsmessige eller økologiske hensyn.

MÅL OM MER LUKKEDE HOGSTFORMER

I ny Norsk PEFC Skogstandard er det et mål å øke andelen lukkede hogster og småflatehogster i skoglandskapet.

Hva er det:

Lukkede hogster er definert ved at det står igjen mer enn 15 trær per dekar etter hogst eller at det hogges små flater på under to dekar. Skjermstillingshogst og selektiv hogst (plukkhogst) er de mest vanlige former for lukket hogst.

Hvor passer det:

Både skjermstillingshogst og selektiv hogst passer for naturlig foryngelse av treslag som tåler skygge godt, for eksempel gran. Forholdene må være egnet for naturlig foryngelse og et godt veinett er en fordel for begge hogstformene.

Hvordan gjøre det:

Lukket hogst må gjerne forberedes over tid slik at man oppnår riktig skogstruktur. Ved selektiv hogst hogger man enkelttrær og lar en vesentlig andel av trærne bli stående igjen. Ved skjermstillingshogst settes det igjen mellom 16 og 40 store, stormsterke trær per dekar.

HVA MÅ DEN SOM FORETAR HOGST TENKE PÅ?

	Før	Under	Etter
Sjekke miljødatabaser og ekstern informasjon	■		
Sikre nøkkelbiotoper og biologisk viktige områder	■	■	
Velge hogstform (ref mål om økt andel lukket hogst)	■	■	
Overholde minste hogstaldre	■	■	
Unngå visse skogtyper i hekketiden	■	■	
Ta særskilte hensyn til reir for rovfugl og ugler, samt tiurleik	■	■	
Ta vare på kulturminner og kulturmiljøer	■	■	
Ta ekstra hensyn i viktige friluftslivsområder	■	■	
Sette igjen livsløpstrær og stående/liggende døde trær	■	■	
Sette igjen kantsoner mot vann og myr	■	■	
Forebygge kjøreskader, og ved behov foreta skadeutbedring	■	■	■
Rydde bort hogstavfall fra bekker, vann, stier, skiløyper		■	■
Sikre foryngelse av ny skog etter hogst	■		■
Overholde reglene for markberedning			■
Foreta nødvendig ungskogpleie			■

Kommentar: Tabellen innebærer ikke en fullstendig oversikt, men er et utvalg de mest aktuelle hensyn hvor styrken på fargen indikerer relevans. Gruppesertifikaholderne vil ha nærmere kriterier og rutiner som skal følges.

Forvalteransvar og planlegging

Skogeier har det endelige ansvaret for å etterleve Norsk PEFC Skogstandard, selv om arbeidet settes bort. God planlegging er særlig viktig. For strategisk planlegging skal skogeiendommen ha skogplan med miljøregistreringer eller miljøplan. For operativ planlegging skal en rekke eksterne kilder for miljøinformasjon konsulteres. Dette inkluderer offentlig miljødatabaser og opplysninger knyttet til tiurleik og rovfuglreir, friluftslivsområder og kulturminner.

Dokumentasjon

Dokumentasjon er sentralt i alle kvalitet- og sertifiseringssystemer. I Norsk PEFC Skogstandard foreligger det krav til dokumentasjon av en rekke vurderinger og tiltak. Dette er knyttet til HMS, veibygging, omdisponering skogareal, hogst av yngre skog, uttak av død ved, foryngelsesmetode, markberedning, plantevernmidler, gjødsling, utenlandske treslag, nøkkelbiotoper, biologisk viktige områder, fravær av hekking av rovfugl, hogst i kantsoner og grøfting av myr.

HVORDAN VÆRE PEFC SERTIFISERT SOM SKOGEIER

1. Ha en skogbruksplan med miljøregistrering eller en miljøplan
2. Gjøre avtale med en gruppe-sertifikatholder
3. Inneha eller skaffe tilveie nødvendig kompetanse

«Vi har bare skogen til låns. PEFC sikrer at vi driver skogen bærekraftig og får solgt tømmeret i markedet».

– Even Gulbrandsen og Inga Nordbye, skogeiere

PEFC er familieskogbrukets førstevalg

PEFC er verdens største skogsertifiseringsystem og ble etablert i 1999 av familieskogbruket i Europa med Norge i spissen. PEFC sertifiseringen passer både små og store skogeierdommer. All norsk skog er i praksis PEFC sertifisert.

SLIK VIRKER PEFC-MERKESYSTEMET

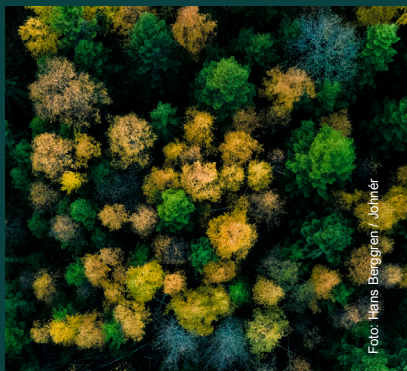

Foto: Hans Berggren / Johnér

Skogen

Skogeiere etterlever Norsk PEFC Skogstandard som inneholder 30 konkrete kravpunkter. Alle som utfører drift og hogst må gjennomgå særskilt opplæring om standarden.

Foto: Rawpixel / Unsplash

Tømmeret

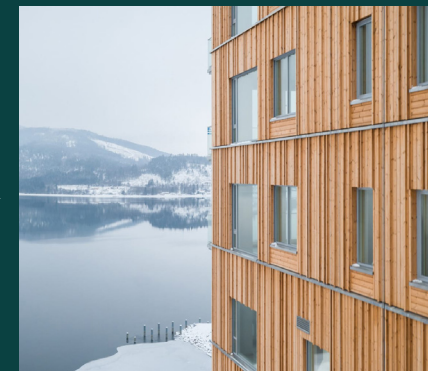
Kjøpere av tømmer er sertifisert etter egne regler som blant annet innebærer at de må ha avtale med skogeier. Tømmerkjøper kontrollerer at skogeiere etterlever kravene i skogstandarden.

Foto: Shutterstock

Foredling og handel

Alle bedrifter i hele verdikjeden er sporingsertifisert. Dersom et ledd ikke er sertifisert brytes sporingskjeden og produktet kan ikke selges som PEFC-sertifisert.

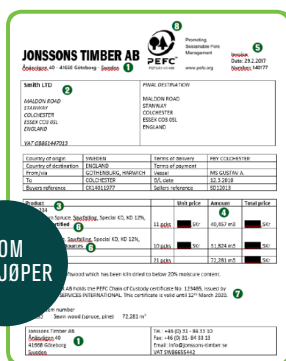

Sluttproduktet

Innkjøperer får særskilt dokumentasjon på at treet i produktet kommer fra bærekraftig skog. Ved salg ut til forbruker er produktet ofte PEFC merket med produsentens unike sertifiseringskode.

Slik kjenner du igjen PEFC-merket på et produkt:

SOM INNKJØPER

SOM FORBRUKER

Hvilke produkter kan være PEFC-merket?

Alle produkter med tre som råstoff, fullt eller delvis, kan bære PEFC-merket. Med over 50 medlemsland kan du finne PEFC-merkede produkter i en rekke kategorier, prisklasser og opprinnelsesland. For eksempel trelast, møbler, emballasje, serveringsartikler, trykksaker, klær, ved-pellets og mye mer.

HUS/TREVARE

MØBLER

EMBALLASJE

PAIRPRODUKT

Sammen tar vi vare på skogen vår

PEFC™
PEFC/03-31-107

PEFC Sertifisert

Trykket på papir fra
bærekraftig skogbruk og
kontrollerte kilder

www.pefc.no

Avsender: PEFC Norge

Post: P.B. 1438 Vika, 0115 Oslo

Telefon: +47 90 60 52 04

E-post: mail@pefc.no

www.pefc.no

Kurs og opplæring?

Kontakt Skogkurs

Telefon.: +47 908 88 200

E-post: post@skogkurs.no

www.skogkurs.no